

İŞG105U-İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ MEVZUATI

Ünite 7: Sosyal Güvenlik Hukukunda İş Kazası ve Meslek Hastalıkları

Giriş

İş kazası ve meslek hastalıkları riskine karşı Türkiye’de ilk olarak 27.06.1945 yılında kabul edilen 4772 sayılı İş Kazalarıyla Meslek Hastalıkları ve Analık Sigortaları Kanunu ile güvence getirilmiştir. Günümüzde ise 31.05.2006 tarihinde kabul edilen 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu kapsamında iş kazası ve meslek hastalıkları risklerine karşı güvence verilmektedir. Bu Kanun kapsamında, iş kazası ve meslek hastalıkları sigortasından parasal yardımlar, genel sağlık sigortasında da sağlık yardım ve hizmetleri sağlanmaktadır.

İş Kazası ve Meslek Hastalıkları Sigortasının Kapsamı

5510 sayılı Kanunun 13. maddesine göre, iş kazası ve meslek hastalıkları sigortasının kapsamına, genel olarak Kanunun m. 4/1(a) bendine tabi hizmet akdiyle çalışanlar ile 4/1(b) bendi kapsamına tabi kendi nam ve hesabına bağımsız çalışan sigortalılar girmektedir.

Buna göre, hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar iş kazası ve meslek hastalıkları hükümlerine tabidir. Ancak hizmet akdiyle çalışanlar sadece bunlarla sınırlı değildir. Kanunun 4/2. maddesi kapsamında hizmet akdiyle çalışanlar gibi sigortalı olması öngörülmemiş olanlar da iş kazası ve meslek hastalıkları sigortasının kapsamına girmektedirler.

Bu kişiler:

- İşçi sendikaları ve konfederasyonları ile sendika şubelerinin başkanlıkları ve yönetim kurullarına seçilenler,
- Bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılan; film, tiyatro, sahne, gösteri, ses ve saz sanatçıları ile müzik, resim, heykel, dekoratif ve benzeri diğer uğraşları içine alan bütün güzel sanat kollarında çalışanlar ile düşünürler ve yazarlar,
- Mütakabiliyet esasına dayalı olarak uluslararası sosyal güvenlik sözleşmesi yapılmış ülke uyruğunda olanlar hariç olmak üzere, yabancı uyruklu kişilerden hizmet akdi ile çalışanlar,
- 02.07.1941 tarihli ve 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanuna göre çalıştırılanlar
- 24.04.1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununda belirtilen umumî kadınlar,
- Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen kurslarda usta öğretici olarak çalıştırılanlar, kamu idarelerinde ders ücreti karşılığı görev verilenler ile 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4. maddesinin (C) bendi kapsamında çalıştırılanlar ve
- Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen Toplum Yararına Çalışma Programlarından yararlananlardır.

İş Kazası ve Meslek Hastalığı Kavramları

İş Kazasının Tanımı

İş kazası, 5510 sayılı Kanunun 13. maddesinde açıklanmaktadır. Ancak buradaki ifadeler dikkatlice incelendiğinde bunların tam bir iş kazası tanımından ziyade iş kazasının meydana geldiği haller olduğu görülmektedir.

Kanunun ilgili maddesine göre iş kazası;

- Sigortalının işyerinde bulunduğu sırada (m.13/1/(a)),
- İşveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle, sigortalı kendi adına ve hesabına bağımsız çalışıyorsa yürütmekte olduğu iş nedeniyle (m.13/1/(b)),
- Bir işverene bağlı olarak çalışan sigortalının, görevli olarak işyeri dışında başka bir yere gönderilmesi nedeniyle asıl işini yapmaksızın geçen zamanlarda (m.13/1/(c)),
- Bu Kanunun 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi kapsamındaki emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda (m.13/1/(d)),
- Sigortalıların, işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş geliş sırasında, meydana gelen ve sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen engelli hâle getiren olaydır (m.13/1/(e)).

İş Kazasının Unsurları

İş kazasının başlıca dört unsuru vardır. Bunlar, *kazaya uğrayanın sigortalı olması, sigortalının kazaya uğraması, sigortalının bedenen ve ruhen zarara uğraması ve kaza ile zarar arasında uygun illiyet (nedensellik) bağının bulunmasıdır.*

Kazaya uğrayan kişinin öncelikle 5510 sayılı Kanunun iş kazası ve meslek hastalıkları sigortası kapsamında sigortalı olması gerekmektedir. Bunlar, 5510 sayılı Kanunun 4/1(a), 4/1(b), 4/2 ve 4/3, 5/(a), (b), (c), (e), (g) bentlerinde, 5, 6 ve ek 9. maddelerinde ve geçici 14. madde kapsamında sigortalı sayılan kişilerdir.

Genel anlamda kaza hem can hem de mal kaybına neden olan kötü bir olay şeklinde tanımlanmaktadır. Hukuki açıdan ise kaza kavramının geniş ve dar olmak üzere iki anlamı bulunmaktadır. Ani bir şekilde ve istemeden bir zararın doğumuna yol açan etkenlere geniş anlamda kaza denir. Vücut bütünlüğünün ihlali, ölüm ve eşyaya ilişkin zararlar kazalara örnek gösterilebilir. Dar anlamda kaza ise insan vücudunun zarar görmesi, vücut bütünlüğünün ihlali veya ölümdür. İş kazaları açısından önemli olan dar anlamda kaza kavramıdır. Sigortalı ani ya da çok kısa bir zaman dilimi içinde ortaya çıkan bir olay sonucu zarara uğramış olmalıdır. Zarara yol açan olayın zarara uğrayan kişi tarafından istenilmemiş olması gerekir.

Sosyal sigortalar açısından sigortalının kendi kusuru bile olsa uğradığı kazalar iş kazası sayılmaktadır. Sosyal

İŞG105U-İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ MEVZUATI

Ünite 7: Sosyal Güvenlik Hukukunda İş Kazası ve Meslek Hastalıkları

sigortalar açısından kazanın meydana gelmesinde sigortalının kastının olmasının bir önemi yoktur. Sadece yapılacak yardım miktarlarında eksiltme söz konusu olabilir. Bununla beraber bir kazanın iş kazası kabul edilebilmesi için yukarıda belirtilen hususlar yeterli değildir. Bunların yanında, kazanın 5510 sayılı Kanunun 13. maddesinde belirtilen hâl ve durumlarda meydana gelmiş olması gerekir.

- Kazanın sigortalının işyerinde bulunduğu sırada meydana gelmiş olması,
- Kazanın, 4/1(a)'lilar açısından işveren tarafından yürütülmekte olan iş nedeniyle ya da 4/1(b)'liler açısından kendi yürütmekte olduğu iş nedeniyle meydana gelmiş olması,
- Kazanın, sigortalının görevli olarak başka yere gönderilmesi sırasında meydana gelmiş olması,
- Kazanın, emziren kadın sigortalının, iş mevzuatı gereğince çocuğuna süt vermek için ayrılan zamanlarda meydana gelmiş olması,
- Kazanın işverence sağlanan bir taşıtla işin yapıldığı yere gidiş-gelişi sırasında meydana gelmiş olması.

Sonuç olarak, zarar verici bir olayın iş kazası sayılabilmesi için kazanın 5510 sayılı Kanunun m. 13/1(a), (b), (c), (d) ve (e) bentlerinde sınırlı olarak sayılan ve iş kazasının varlığına karine olan hâllerden birinde meydana gelmiş olması gerekmektedir. Bu hâllerin dışında meydana gelen ve sigortalıyı zarara uğratan olay, kazanın diğer koşulları gerçekleşmiş olsa bile iş kazası sayılmayacaktır.

5510 sayılı Kanunda; iş kazası, sigortalıyı hemen veya sonradan bedenen ya da ruhen engelli hâle getiren olay şeklinde tanımlanmıştır. Sigortalının uğradığı bedeni zararlar, geçici iş göremezlik ve sürekli iş göremezlik şeklinde olabileceği gibi ölüm şeklinde de ortaya çıkabilir. Ayrıca bedensel zarar kavramı, protez göz, protez kol ve bacak gibi takma organları da kapsamaktadır. Kaza nedeniyle kullanılamaz hâle gelmiş olan takma organlar da koruma altındadır. Burada hemen belirtmek gerekir ki, sigortalının vücut tamlığına ilişkin olmayan sadece mal varlığına ya da eşyasına zarar veren olaylar iş kazası kavramının dışında kalmaktadır.

5510 sayılı Kanunun 13/1. maddesinde iş kazasının, sigortalıyı engelli hâle getiren olay şeklinde nitelendirilmiş olması nedensellik bağıni iş kazasının bir unsuru hâline getirmiştir. Zarar verici olayda “kaza” ile “zarar” arasında neden-sonuç ilişkisinin varlığı aranmaktadır.

Meslek Hastalığının Tanımı ve Unsurları

5510 sayılı Kanunun 14/1. maddesinde, “meslek hastalığı, sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal engellilik hâlleri” olarak ifade edilmiştir. Bu tanımda, hem 4/1(a)'lı sigortalıların, hem de 4/1(b)'li sigortalıların kapsamda oldukları görülmektedir.

İş kazası ve meslek hastalıkları sigortasında iş kazası ve meslek hastalığı iki farklı risk olarak ele alınmıştır. Meslek hastalığı riski iş kazası riskinden farklı özelliklere sahip olduğundan unsurları da benzeşmemektedir. Meslek hastalığının unsurları; meslek hastalığına tutulan kişinin sigortalı olması, hastalık ve sakatlığın yürütülen işin sonucu olarak ortaya çıkması, hastalığın belirli bir zaman diliminde meydana gelmesi, hastalığın yönetmelikte yer alması ve belirtilen süre içinde ortaya çıkması, hastalığın Kurum Sağlık Kurulu Raporu ile saptanması ve sigortalının bedenen veya ruhen bir zarara uğramasıdır.

Meslek hastalığına tutulan kişinin öncelikle 5510 sayılı Kanunun iş kazası ve meslek hastalıkları sigortası kapsamında sigortalı olması gerekmektedir. Kanunun kapsamında olmayan bir kişinin yakalandığı hastalık mesleki faaliyetinden doğsa bile Kanun anlamında bir meslek hastalığından söz etmek mümkün değildir. Sigortalı olma unsuru, iş kazası bakımından da meslek hastalığı bakımından da aynıdır.

Meslek hastalığı, belirli bir işin ifası sonucu o işin nitelik ve yürütüm şartlarının ortaya çıkardığı bir sakatlık veya hastalık hâlidir. Meslek hastalığının bu unsuru, iş kazasında bulunmamaktadır. Mesleki dış etken ile ifade edilen bu husus, işin niteliği ya da yürütüm koşulları nedeniyle ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, Kanunun 14/1. maddesinde sözü geçen “işin niteliği” ifadesi sigortalının ifa etmekte olduğu görevle ilgilidir.

İş kazası, aniden ve çok kısa bir zaman aralığında meydana gelirken, meslek hastalığı, işin nitelik ve yürütüm şartları sonucu ya da işverenin durumu dolayısıyla yavaş yavaş ortaya çıkan bir hastalıktır. Meslek hastalığının doğumu için işin niteliği yanında tekrarlanan sebep aranmaktadır. Sigortalı, hastalığa yol açan etkene sürekli olarak maruz kalmaktadır. Başka bir ifadeyle hastalık doğuran işin sürekli olarak yapılmış olması gerekmektedir. Bir meslek hastalığının ortaya çıkması için asgari tekrarlanma süresi üstlenilen işe ve etkene göre değişiklik göstermektedir.

Bir hastalığın ya da sakatlığın meslek hastalığı sayılabilmesi için onun mesleki faaliyetten doğması yeterli olmayıp Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliğinin ekindeki meslek hastalığı listesinde yer alması gerekmektedir.

Bir hastalığın meslek hastalığı olup olmadığı konusunda Dünyada uygulanan başlıca iki sistem bulunmaktadır. Bunlardan ilki hastalığın yapılan işin sonucu doğduğunun kazaya uğrayan ya da hastalığa yakalanan sigortalı tarafından kanıtlanması, ikincisi ise liste usulüdür. Liste usulünde hastalık, meslek hastalıkları listesinde yer alıyorsa hastalığın listede yer alan hastalık olduğunun kanıtlanması yeterlidir. İlk usul esnek olmakla beraber ispat zorlukları taşıdığı için eleştirilmektedir. İkinci usul de basit olması ve karine ilkesine dayanmasına rağmen esnek olmadığı için eleştirilmektedir. Bunların haricinde bir de AB ve ILO düzenlemelerinde bu iki sistemi

İŞG105U-İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ MEVZUATI

Ünite 7: Sosyal Güvenlik Hukukunda İş Kazası ve Meslek Hastalıkları

birleştiren karma usul öngörülmektedir. Türkiye’de meslek hastalıklarında daha esnek olan karma usul benimsenmiştir. Buna göre, sigortalının listede yer alan bir hastalığa tutulduğu tespit edildiği takdirde bu hastalığın görülen işin niteliğinden yürütüm şartlarından kaynaklandığı kabul edilecek ve artık işçiden o hastalığın meslek hastalığı olduğunu ispat etmesi istenmeyecek, hastalığın bir meslek hastalığı olduğu karine olarak kabul edilecektir. Bununla birlikte uğradığı hastalık veya meslek hastalığı listede yer almasa bile sigortalı, bunun bir meslek hastalığı olduğunu her zaman ileri sürebilecektir. Ancak, bu durumda bu hastalığın meslek hastalığı olduğunun ispatı sigortalıya ait olacaktır.

Sigortalının, Sosyal Güvenlik Kurumunun sağladığı yardımlardan yararlanabilmesi için yaptığı iş nedeniyle hastalanmış olması yeterli değildir. Aynı zamanda bu durumun Kurum Sağlık Kurulu tarafında da saptanması gerekmektedir. Bu saptamanın hangi incelemeler sonucunda yapılması gerektiği 5510 sayılı Kanunun 14/2. maddesinde belirtilmiştir. Anılan madde de “Sigortalının çalıştığı işten dolayı meslek hastalığına tutulduğunun; a) Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmet sunucuları tarafından usulüne uygun olarak düzenlenen sağlık kurulu raporu ve dayanağı tıbbî belgelerin incelenmesi, b) Kurumca gerekli görüldüğü hâllerde, işyerindeki çalışma şartlarını ve buna bağlı tıbbî sonuçlarını ortaya koyan denetim raporları ve gerekli diğer belgelerin incelenmesi, sonucu Kurum Sağlık Kurulu tarafından tespit edilmesi zorunludur.” hükmü yer almaktadır.

Bir hastalığın ya da sakatlığın meslek hastalığı sayılabilmesi için sigortalının bedenlen ya da ruhen bir zarara uğraması gerekmektedir. Meydana gelen zarar (hastalık veya engellilik) bedensel olabileceği gibi ruhsal nitelikte de olabilir.

İş Kazası ve Meslek Hastalıklarının Bildirilmesi ve Soruşturulması

Sigortalılara, iş kazası hâlinde sosyal sigortalar tarafından parasal ve sağlık hizmeti şeklindeki sosyal gelirlerin sağlanabilmesi için Sosyal Güvenlik Kurumunun bu durumdan haberdar olması gerekmektedir. Bu nedenle de meydana gelen bir kazanın Kuruma bildirilmesi gerekmektedir. Ancak, iş kazasının Kuruma bildirilmesi sigortalının statüsüne göre farklılıklar göstermektedir. Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 35. maddesine göre,

- Kanunun m. 4/1(a) bendinde sayılan sigortalılar ile m. 5/(a) ve (c) bendinde sayılan sigortalıların iş kazası geçirmeleri hâlinde işverenleri,
- Kanunun m. 5/(b) ve (e) bendinde belirtilen sigortalıların iş kazası geçirmeleri hâlinde ise eğitim, staj veya kurs gördükleri işyeri işverenleri tarafından kazanın olduğu yerdeki yetkili kolluk kuvvetlerine derhâl, Kuruma en geç kazadan sonraki üç iş günü içinde,

- Kanunun m. 5/(g) bendinde sayılan sigortalının iş kazası geçirmesi hâlinde ise işverenleri tarafından kazanın olduğu ve ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi bulunmayan ülkelerdeki yerel kolluk kuvvetlerine derhâl, Kuruma ise en geç kazadan sonraki üç iş günü içinde,
- Kanunun ek 5. maddesinde sayılan tarım veya orman işlerinde hizmet akdiyle süresiz olarak çalışan sigortalıların iş kazası geçirmesi hâlinde, kendileri veya işverenleri tarafından kazanın olduğu yerdeki yetkili kolluk kuvvetlerine derhâl, Kuruma da en geç üç iş günü içinde,
- Kanunun m. 4/1(b) bendi kapsamında olan sigortalıların iş kazası geçirmeleri hâlinde ise bir ayı geçmemek şartıyla kendisi tarafından geçirdiği iş kazasına ilişkin rahatsızlığının bildirimine engel olmadığı günden sonraki üç iş günü içinde bildirilmesi gerekmektedir. Bu sigortalıların, bildirim yapmalarına engel durumlarını hekim raporu ile veya mücbir sebep olayını belgelemeleri gerekmektedir.

İş Kazası ve Meslek Hastalıkları Sigortasından Sağlanan Haklar

Karşılaştığı iş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle emek gelirini (ücret) kaybeden ve geçimi tehlikeye giren sigortalılara, kaybolan geliri telafi etmek ve ekonomik bir güvence sağlamak amacıyla sosyal güvenlik kurumları tarafından parasal sosyal gelirler sağlanmaktadır. Buna ek olarak meydana gelen iş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle zarar gören sigortalıya sağlık yardımları da sunulmaktadır. Ancak hemen belirtilmelidir ki, sağlık yardımları iş kazası ve meslek hastalıkları sigortasından değil, genel sağlık sigortasından sağlanmaktadır.

Geçici İş Göremezlik Ödeneği

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliğinin 38. maddesi uyarınca, sigortalının iş kazası ve meslek hastalığı hâllerinde Kurumca yetkilendirilen hekim veya sağlık kurulu raporlarında belirtilen istirahat süresince geçici olarak çalışamama hâline geçici iş göremezlik; bu sürelerde sigortalıya verilen geçici sosyal gelire ise geçici iş göremezlik ödeneği denilmektedir.

- *İstirahat raporunun varlığı:* Geçici iş göremezlik ödeneğine hak kazanabilmek için öncelikle Kurum tarafından yetkilendirilen hekim veya sağlık kurullarından istirahat raporu alınmış olması gerekmektedir. Bu bir tür ön şart niteliğindedir.
- *Belli bir süre çalışmış ve prim ödemiş olma:* İş kazası ve meslek hastalığı hâllerinde sigortalıya geçici iş göremezlik ödeneği verilmesi için sigortalı olmaktan başka bir şart aranmamaktadır. Yani, belli bir süre çalışmış olma (staj süresi) ya da belli bir gün prim ödemiş olma koşulu aranmamaktadır. Sigortalı işbaşı yaptığı gün iş kazası meydana gelse bile geçici iş göremezlik ödeneğine hak kazanacaktır.

İŞG105U-İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ MEVZUATI

Ünite 7: Sosyal Güvenlik Hukukunda İş Kazası ve Meslek Hastalıkları

5510 sayılı Kanunda geçici iş göremezlik ödeneğinin ödenme süresi ile ilgili açık bir düzenleme yapılmamıştır.

Sürekli İş Göremezlik Geliri

Bir iş kazasına uğrayan ya da meslek hastalığına tutulan sigortalının meslekte kazanma gücünü en az %10 oranında kaybetmesi durumuna *sürekli iş göremezlik*, bu hâldeyken kendisine bağlanan sürekli sosyal gelire de *sürekli iş göremezlik geliri* denir.

Sürekli iş göremezlik gelirinin bağlanmasında temel koşul sürekli iş göremezlik hâlinin gerçekleşmiş olmasıdır.

Sigortalının sürekli iş göremezlik geliri alabilmesi için Kuruma belirli bir süre ve miktarda prim ödemiş olması gerekmez. 5510 sayılı Kanun önceki dönemden farklı olarak 4/1(a)'lı sigortalıların yanı sıra 4/1(b)'li sigortalılara da sürekli iş göremezlik gelirinden yararlanma olanağı getirmiştir. Ancak hemen belirtmek gerekir ki, 4/1 (b)'li sigortalıların sürekli iş göremezlik gelirinden yararlanabilmesi için kendi sigortalılığından dolayı, genel sağlık sigortası dahil prim ve prime ilişkin her türlü borçlarının ödenmiş olması zorunludur.

Sürekli iş göremezlik geliri sigortalı iyileşinceye kadar ödenir. Bununla birlikte sigortalının iyileşememesi durumunda bu gelir ömür boyu verilir. Ancak belirtelim ki, sigortalı tam olarak iyileşmemiş olsa bile meslekte kazanma gücü kaybı oranı %10'unun altına düşerse sürekli iş göremezlik geliri kesilir.

Ölen Sigortalının Hak Sahiplerine Gelir Bağlanması

İş kazası ve meslek hastalığı sonucu ölen sigortalının hak sahiplerine gelir bağlanabilmesinin ilk koşulu ölümdür. Sigortalının ölümü iki farklı durumda gerçekleşebilir. Sigortalının ölümü, çalışma hayatını devam ettirdiği bir dönemde iş kazası ve meslek hastalığı sayılan hâllerden biri nedeniyle meydana gelebileceği gibi sigortalı iş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle sürekli iş göremezlik geliri aldığı bir dönemde de meydana gelmiş olabilir. Burada sözü edilen ikinci durumda yani sigortalının iş kazası ve meslek hastalığı nedeniyle sürekli iş göremezlik geliri aldığı bir dönemde meydana gelen ölüm olayında, ölüm nedeninin iş kazası veya meslek hastalığı olup olmamasının da bir önemi yoktur.

Sigortalının ölümü, sigortalının çalıştığı dönemde iş kazası veya meslek hastalığından dolayı meydana gelmişse ölen sigortalının hak sahiplerine paylaşılacak gelir 5510 sayılı Kanununun 17. maddesine göre tespit edilecek aylık kazancının %70'idir.

Ölen Sigortalının Gelir Bağlanmış Kız Çocuklarına Evlenme Ödeneği

Ölüm geliri almakta iken evlenen ve bu nedenle geliri kesilen kız çocuklarına bir defaya özgü olmak üzere, evlenme tarihindeki gelirinin iki yıllık tutarı olarak verilen bir yardımdır.

Ölen Sigortalı İçin Cenaze Ödeneği

Cenaze ödeneği, Kurum Yönetim Kurulunca belirlenip Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından onaylanan tarife üzerinden ölen sigortalının ailesine bir defa yapılan bir yardımdır. Cenaze ödeneği;

- İş kazası veya meslek hastalığı sonucu veya
- Sürekli iş göremezlik geliri, malullük veya yaşlılık aylığı almakta iken veya
- Kendisi için en az 360 gün malullük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi bildirilmiş iken, ölen sigortalının hak sahiplerine verilir.

Cenaze ödeneği tutarı her yıl bir önceki yıl için Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı tarafından açıklanan Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE) değişim oranında artırılarak belirlenmekte olup, "2021 yılı cenaze ödeneği miktarı 918,00 TL'dir.

İşverenin ve Üçüncü Kişilerin Sorumluluğu

İş kazası veya meslek hastalığı, işverenin kastı sonucunda meydana gelmişse işveren Kuruma karşı sorumlu hâle gelir. Kasıt, iş kazası veya meslek hastalığına, işverenin bilerek ve isteyerek, hukuka aykırı eylemiyle neden olması hâlidir. İşverenin eylemi hukuka aykırı olmamakla birlikte, yaptığı hareketin hukuka aykırı sonuç doğurabileceğini bilmesi, ihmali veya ağır ihmali sorumluluğunu kaldırmaz. İş kazası veya meslek hastalığı işverenin, sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği ile ilgili mevzuat hükümlerine aykırı hareketi sonucunda meydana gelmişse işvereni Kuruma karşı sorumlu hâle getirir. Mevzuat, yasal olarak yürürlüğe konulmuş ve yürürlüğünü muhafaza eden, sigortalıların sağlığını koruma ve iş güvenliği alanında, yasa koyucu ile yasa koyucunun yürütme veya idareye verdiği yetki sonucu, bu organlarca kabul edilen genel, objektif kural veya hükümlerin tümüdür.

Geçici İş Göremezlik Ödeneği veya Sürekli İş Göremezlik Gelirinde Eksiltme Yapılması

Sigortalının kendisinden kaynaklanan sebeplerle iş kazası veya meslek hastalığına uğraması durumunda veya yine kendisinden kaynaklanan sebeplerle tedavi süresinin uzaması veya iş göremezliğinin artması durumunda bağlanacak ödenek veya gelir Kurumca eksiltilir veya geri alınır.

Süresinde Bildirilmeyen Sigortalılıktan Doğan Sorumluluk

5510 sayılı Kanununun 23. maddesine göre, sigortalı çalıştırmaya başladığının süresi içinde sigortalı işe giriş bildirgesi ile Kuruma bildirilmemesi hâlinde, bildirgenin sonradan verildiği veya sigortalı çalıştırıldığı Kurumca tespit edildiği tarihten önce meydana gelen iş kazası ve meslek hastalığı halleri sonucu ilgililerin gelir ve ödenekleri Kurumca ödenir. Burada belirtilen hâllerde, Kurumca yapılan ve ileride yapılması gerekli bulunan her türlü masrafların tutarı ile gelir bağlanırsa bu gelirin başladığı tarihteki ilk peşin sermaye değeri tutarı işverene

İŞG105U-İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ MEVZUATI

Ünite 7: Sosyal Güvenlik Hukukunda İş Kazası ve Meslek Hastalıkları

ayrıca ödettirilir. Sigortalıların da, çalışmaya başladıkları tarihten itibaren en geç bir ay içinde, sigortalı olarak çalışmaya başladıklarını Kuruma bildirme yükümlülükleri vardır. Ancak, sigortalının kendini bildirmemesi, sigortalı aleyhine delil teşkil etmez (5510 s. K. m.8/2). 5510 sayılı Kanunun 4/1/ (b) maddesi kapsamında bulunan sigortalılar bakımından ise kanunda belirtilen süre içerisinde sigortalı bildiriminde bulunmayanlara, bildirimde bulunulmayan sürede meydana gelen iş kazası ve meslek hastalığı sonucu ilgililerin gelir ve ödenekleri Kurumca ödenmez.

